Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 187 (10.864).

Львів, середа 25. серпня 1926.

Paсztowa opłata zapłacona ryczałtem.

Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Революція в Греції.

Ненадійний вибух революції. — Інтернування Пангальоса. — Пангальос стане перед воєнним судом. — Роялісти між виконавцями перевороту. — Конференція бувш. грецького короля.

Париж, 23. серпня 1926.

Революція в Атенах вибухла ненадійно. Ще в суботу вечером ген. Пангальос, не підозріваючи нічого, виїхав на короткий відпочинок на острів Патрас біля Атен.

Пангальоса арештували на кораблі „Пергамос" і перевели на корабель „Леон", котрий причалив до Кератсіні. Відси перевезли Пангальоса з шістьома офіцерами його почоту до Піревса, де інтернували його у військовому шпиталі.

Конділіс підписав декрет, який покликає до життя надзвичайну слідчу комісію для опрацювання акту обвинувачення проти Пангальоса і його міністрів. „Дейлі Експрес" повідомляє, що Конділіс заявив, що Пангальоса зараз після арештування поставлять перед воєнний суд. Повідомляють теж із Атен, що Пангальос останніми часами не почувався певним на свому становищі і навіть задумував вступити до армії звільнених роялістичних офіцерів, але боявся наразити своїм партійним приклонникам.

Між виконавцями теперішнього перевороту є теж елементи, які числили на реставрацію королівства в Греції. „Дейлі Мейл" повідомляє, що серед революціонерів перевищає роялістичний елемент. Бувший грецький король поїхав до Вельс де Кроман, де конферував із англійськими парляментаристами. На конференції, скликаній бувш. грецьким королем, поробили всякі приготування на випадок проклямування в Греції королівства. В такому разі король зараз вертав би до Греції.

Англійська преса відноситься пасивно супроти вибуху революції в Греції, ждучи дальшого її розвитку.

Югославянські політичні кола цікавляться дуже вістями, які приходять із Атен, а то зогляду на заключений недавно союз між Грецією і Югославією. Кола ці заявляють, що переворот цей є внутрішньою справою Греції та що зміна уряду в Греції не вплине на її становище в справах закордонної політики.

Ген. Конділіс є одним із найвизначніших генералів Греції, а заразом держ. мужем і політиком. Йому тепер 47 літ, як молодий офіцер відзначився у війнах проти Туреччини і Болгарії. У світовій війні брав участь у ранзі полковника. Після перевороту в Греції був міністром війни, опісля міністром внутрішніх справ у перших рядах республики. Підчас теперішнього перевороту ген. Конділіс заняв усі важніші точки в краю і ніде не стрінувся з найменшим спротивом. Переворот відбувся без проливу крови.

З польських справ.

Уряд і національні меншости. — Слідство в справі спіртового монополю. — Відправа інспекторів армії.

Варшава, 23. серпня 1926.

Сьогодня вечером радив економічний комітет Ради міністрів над справами апровізаційними, а комітет політичний над справою національних меншостей. З причини навалу робіт уряд поділив свої функції таким робом, що справи господарського характеру буде полагоджувати комітет економічний, а справи політичні — комітет політичний. Нинішні наради політичного комітету не довели до ніяких ухвал, бо на них обговорювано щойно цілість меншостевого питання, а на детайлях ще не спинювано́ся.

Делегат міністра скарбу д-р Корта, що вів вступні доходження в справі діяльности спіртового монополю, предложив міністрові скарбу звідомлення зі своєї діяльности. Для вирішення, чи зібраний матеріял дає основу до спрямування справи на карно судову дорогу, утворено комісію з 3 делегатів, а саме голови Ради міністрів, міністра справедливости і скарбу. Комісія вже приступила до праці.

В будинку ген. інспекторату армії відбувалися сьогодня до пізного вечера т. зв. відправи інспекторів армії, а саме: Желіговського, Ридза-Сьміглого, Скерського, Норвід-Найгебавера, Осінського, Фари, Ромера, Рибака і новопридідених: Бургардт-Буркацького, Дрешера, Румля і Бернацького. Ген. Сосновський має бути іменований інспектором армії після свого видоровлення.

З подій в СРСР.

Сталін і опозиція. — Чічерін їде до Парижа.

Варшава, 23. серпня 1926.

В політиці Сталіна супроти опозиції зайшла зміна остільки, що він приноровлює тепер репресії до своїх противників значно лагідніше. Усування невигідних опозиціоністів відбувається головно в совнархозі і внєшторгу. Досі не звільнено нікого з опозиціоністів в армії, хоч їх там теж немало.

Негайно після свого видоровлення виїде Чічерін за кордон, де найдовше побуде в Парижі, щоб нав'язати контакт з Бріяном, а можливо і з Поанкаре. Чічерін хоче направити всі ті неповодження, яких зазнав у Франції Літвінов, переговорюючи в справі ліквідації передвоєнних і воєнних довгів царської Росії і Тимчасового Правительства. Головна мета візити Чічеріна в Парижі — створення передумов для господарського зближення між Францією і СРСР, а тимсамим між тими державами й Німеччиною. Буде це перша поважна спроба зорганізувати континентальний бльок, якого вістря було би спрямоване виразно проти Англії

Реорґанізація Ради Ліґи Націй.

Берлін, 23. серпня 1926.

„Берл. Тгт." пише, що в справі реорганізації Ради Ліги Націй осягнено вже значні поступи. Еспанія цікавиться тепер більше Танжером, як постійним місцем у Раді. В Женеві прийде до порозуміння на основі проєкту льорда Сесіля з деякими змінами. Теперішні переговори зміряють до вияснення становища Франції. Становище Італії „Берл. Тгт." оцінює як некорисне для Німеччини. 4-та сесія Ради Ліги Націй зачнеться дня 2. вересня під проводом Бенеша.

Англійські шахтярі працюють.

Льондон, 23. серпня 1926.

Не зважаючи на зазив керманичів союзу шахтярів, щоб не йти до праці, тисячі шахтярів у копальнях Нотінгемшір і Дербишір підняли сьогодня працю. В Нордштафардшір вернуло сьогодня до праці около 6000 шахтярів. Дві відливарні сталі в околицях Клівленду зачали нині працю при помочі закордонного вугля.

Генеральний секретар союзу шахтярів Кук заявив, що в цьому тижні переговори будуть вестися знову, бо страйк не може тягнутися вічно. По вісткам преси до праці вернуло вже 34.000 шахтярів.

Конфлікт у Мексику.

Льондон, 23. серпня 1926.

Президент Каллес перший раз від часу, як зачалася боротьба з церквою, відбув з католицькими достойниками конференцію в справі внутрішнього положення в краю. До повного порозуміння ще не дійшло, але вислід конференції уважають загально вдоволяючим. Каллес станув на тому, що богослуження можуть відбуватися всюди, де церква згодиться на засаду, що церковні будівлі є національною власністю.

Знову землетрясення.

Рим, 23. серпня 1926.

По вісткам з Мессини острів Ліпарі був тереном сильного трясення земної поволоки. Наслідком того землетрясення завалилося около 400 домів у Мальфі. Сильні шкоди спричинило землетрясення також на острові Філікуді. Населення тих околиць мусить ночувати під голим небом.

Рудольф Валентіно помер.

Париж, 23. серпня 1926.

Прийшли телеграми з Ню-Йорку, що там помер після операції Рудольф Валентіно, славний кіновий актор.

Біржа.

Гроші.

Дня 23. серпня курс ефективного доляра офіціяльний і неофіціяльний обнизився. Банк Польський обнизив курс плачення за ефективні доляри з 8·98 на 8·97, а за девізи з 9·05 на 9·00 зол. Так зменшив курсову різницю між девізами і валютами з 5 сот. на 3 сот. на одним долярі. У приватних оборотах торгували долярами по 9·0·.

Збіжа.

Хлібове збіжа сильно пошукуване при невистарчаючій подачі. Ціни йдуть вгору. Овес в оферуванні при живім попиті: ціни нижче останніх нотувань. Пошукують добірніші сорти вівса на експорт. В позабіржевім обороті платили за льон льоко стація Олешичі 65·25 зол. без мішка. За пшеничні і житні отруби аіа рінфуза платили льоко стація Сокаль 18 зол. Тенденція для хлібового збіжа знижкова-. Настрій сильний. Ціни оцінкові без трансакцій: пшениця нова двірська з негайною доставою 43·25, пшениця нова селянська з негайною доставою 40·50 зол., жито нове з негайною доставою 30 зол., овес новий з негайною доставою 40 зол.

Остання стація.

Львів, 24. серпня 1926.

Недавно у Львові склалася подія, яка до глибини поруши́ла публичну опінію потрясла її задубілими нервами. У львівській поліційній тюрмі по звірськи затовчено на смерть Романа Венклера, польського резервового старшину, студента університету, інтелігентну людину, що найшлася в гостинних „сальонах" при вул. Яховича просто по непорозумінні.

Досі з розмислом обмежувалися ми тільки дрібними нотатками з приводу цеї страшної події, вижидаючи висліду вступного слідства і — становища польської преси. Хіба зайвим буде пригадувати дотеперішню практику. Коли ми вказували на варварсько інквізиційні слідчі методи поліції, то негайно в польській пресі знімався однодушний рев в обороні „англійської", гуманної, благородної, просто ангельської поліції в Польщі. Тому ми у звязку зі смертю скатованого в поліційних арештах Венклера постановили з тактичних оглядів остати позаду, щоби спершу дати голос польській пресі. І справді вся польська преса (за виїмком „Слова Польского", яке з природи речи психічно звязане з приноровлюваними на „кресах" поліційними методами) нараз вийшла зі себе і підняла такий гармідер, що аж пресовий прокуратор мусів до неї приноровити ті прийоми, які досі були виключним привілеєм української преси.

Пок. Роман Венклер попав у тюрму з приводу благої причини. В цукорні не заплатив належитости за тіста. За те його арештовано, не зважаючи на легітимацію. Попавши раз у тюрму, ввійшов у конфлікт з поліційними панами життя і смерти. З поліцейських арештів уже не вийшов. З 22 ма поломаними ребрами, зломаним містком і перевязаною долішньою щокою його відставлено до шпиталю, де він попращався з цим світом.

Так коротко представляється справа. В р. 1926, у восьмім році істнування відродженої Польщі і її „англійської" поліції, у восьмім році нечуваних знущань поліційних садистів, а в четвертому місяці істнування травневою революцією видвигненого уряду „моральної санації" з рук поліційних опричників поніс смерть уже не „большевик", не „гайдамака", не „бунтівник", але польський інтелігент, до тогож б. офіцер. Дотеперішня безкарність поліційних опричників мусіла видати свої овочі.

Перед обличчами польських суддів, перед лавами присяжних, перед численною авдиторією досі пересунулася ціла валка українських селян, робітників, б. старшин, студентів і взагалі інтелігентів, а всі вони в один голос заявляли, що поліція нелюдськими, рафінованими побоями вимушувала від них найфантастичніші признання. Рівнобіжно з цими нещасними жертвами пересувалися пузаті обличча поліцаїв, які цинічно не лише заперечували очевидні факти побоїв і вимушень, але перед Розпяттям Христовим (як вірні й совісні католики) складали присягу щодо невірности показань обвинувачених, з притворно-акторським обуренням відкидали щирі зізнання

— **Лікар д-р Олександер Барвінський** повертає до Львова дня 1. вересня. 346. 1—1

— **Свій по своє!** Купуйте і уживайте лише пасту до обуви „Елеґант" О. Левицької і Ски. Львів Кордецького 51. 331 1-5

В справі кредитів на кваліфіковані насіння.

Краєве Т-во Господарське „Сільський Господар" у Львові подає:

Господарі, які набувають кваліфіковане насіння озимини, можуть користуватися кредитом на ріжницю ціни купна між кваліфікованим насінням, а звичайним збіжем, бо Державний Банк Рільний створив заведенням годівлі благородних насінь дисконтовий кредит у загальній висоті одного міліона золотих.

При закупні оригінального кваліфікованого насіння можливий є кредит на ріжницю ціни між біржевою вартістю консумційного збіжа і ціною оригінального в межах 75 відсотків понад біржеву вартість. При закупні першого відсіву кваліфікованого насіння можливий є кредит до висоти 40 відсотків понад біржеву вартість звичайного збіжа. Кредит є шестимісячний при слідуючім опроцентуванню: а) на векслях господарів 14 процент річно, б) при векслях кооператив і громадських кас 12 проц. річно з тим застереженням, що безпосередний відборець насіння не буде обтяжений через кооперативу або громадську касу більше, як на 16 процент з річнім розрахунку.

Повідомляємо загал наших рільників, що в справах закупна кваліфікованого насіння належить звертатися до „Центросоюзу" у Львові, вул. Зіморовича ч. 20, як торговельного синдикату нашого Товариства.

„Центросоюз" увійшов у порозуміння з годівельними заведеннями, як тими, що користуються дисконтовим кредитом у Державнім Банку Рільнім так і иншими заведеннями і могтиме кваліфіковане насіння доставити. Бажані є ціловаґонові замовлення. Звертаємо увагу, що кредит у висоті одного міліона золотих при запотребуванню кваліфікованого зерна в цілій державі є дуже низький і тому треба бути приготованим, що партії кваліфікованого насіння з кредитом на ріжницю ціни купна між благородним насінням і звичайним зерном, які здобуде „Центросоюз", будуть незначні. Тому не належить жахатися закупити добірне насіння без користання кредиту.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:
Середа 25.VIII. Грималів.
Четвер 26.VIII. Грималів.
Пятниця 27.VIII. Тернопіль.
Субота 28.VIII. Тернопіль. 193 13-?

З ґімназії СС. Василіянок у Львові. Початок шк. року 1. вересня. Початок вписів 30. серпня. Вступні іспити до всіх кляс і поправки 1—2. вересня. Від 25. серпня ґімназія міститься вже у власнім новім домі при вул. Длуґоша ч. 17. В справі приняття учениць до Інститута СС. Василіянок належить звертатися до Ігуменату при вул. Зиблікевича ч. 30. — *Д-р В. Щурат.* 347 1—2

Додаткові вписи до кляс I—V. прив. ґімназійних курсів У. П. Т. в Долині відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. З тих самих днях відбудуться рівнож вступні іспити до всіх кляс. — УПРАВА. 324 2—3

Доповняючі вписи до 7-клясової всенародньої дівочої школи. ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбуватимуться в днях 29., 30. і 31. серпня щодня від год. 9—12 рано і від 3—5 пополудни. Тут також приймаються зголошення до 8-ої кляси доповняючої і до Захоронки на Стрийському передмісті. Вступні і поправчі іспити відбудуться 30. і 31. серпня. Шкільний рік починається 1. вересня. — **Управа школи.** 303 2—3

В приватній українській ґімназії У. П. Т. з правом прилюдности в Чорткові відбудуться вступні іспити до приготовної і до першої кляси дня 31. серпня, іспити до кляси від II.—VI. 29. і 30. серпня. В році 1926/7 відчиняється шесту клясу. — УПРАВА. 336 2—4

З приватної коедукаційної ґімназії „У. П. Т." з правом прилюдности в Яворові. Додаткові вступні іспити та вписи до кляс I—VIII відбудуться в днях 30. серпня до 2. вересня включно. — Для замісцевої молоді кілька вільних місць у „Бурсі ім. Івана Франка". — Кандидати (-тки) до VIII. кл. повинні негайно внести на руки Управи умотивовані подання до Кураторії з проханням дозволу впису до VIII кл. — *Управа.* 333 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПРИЙМУ рисівника. Інж. Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 337 1—3

РУТИНОВАНИЙ, солідний комівіяжер глядає заняття. Зголошення: Адміністрація „Діла" під „Рутинований". 267 2-3

КРАВАТКИ нові як також всілякі переріб.ки найдешевше поручає Ґрушенка. Городоцьких 6. перші сходи. 154 7-8

УЧЕНИКІВ ДВОХ з низшої львівської ґімназії прийме на станцію з харчем ґімн. професор. Окремий покій. Інформації удїлить з чемности Тамчаковський Йосиф у Львові, Ринок 10. II. поверх від 11—12 рано або при вул. Крупярській ч. 6. 260 3—3

ПРИЙМУ 3 учеників на станцію — близько ґімназії. Близші інформації: Розділня Центросоюза, вул. Зіморовича 20 партер. 298 2—2

НА СТАНЦІЮ прийме учеників(-ниць) вдова по священику. Лотоцька, Львів, вул. Тереси 2 в. 1. пов. офіцини (коло площі Юра). 311 2—3

ВДОВА по лікареві прийме на здорове сонячне мешкання зарожніші панночки, опіка, фортепян. Зголошення до Адміністрації під „Околиця Баторого". 308 2-3

ПАРОХІЯ в станиславівській епархії, 10 км. від більшого міста—3500 душ гр.-кат.; лат.—жид. 22; 52 морґів поля, 61 m^3 букових дров, в гарній, підгірській, здоровій околиці до заміни за відповідну на Поділлі, евентуально за парохію 2—3 км. від міста, де є середні школи. Близша відомість: „Народня Торговля" в Коломиї — ринок. (Заміна парохії). 305 3—3

ДЕРЕНЬ до смаження і на наливки зол. 9, — Помідори зол. 9, — Угорські сливки зол. 9, Столові груші зол. 8·50, Яблока зол. 8·50 — висилає в 5 кг. кошиках за посліплатою А. Венкерт, Експорт овочів, Заліщики. 320 2—2

ВДОВА по священику прийме кількох учеників з ґімназії на помешкання з повним удержанням. Опіка і поміч в науці запевнена. Зголошення слати до д-ра Кучера, 29. листопада 40. 325 2-2

ДО ПІДНАЙМУ є гарна сонішна комната при інтелігентній родині. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „АК". 325а 2—2

ПОТРІБНИЙ інтелігент, який провадив би книговодство кооперативи, заложив би церк. хор і орхестру. Зголошення власноручним письмом і з порученнями слати під адресою о. Ліщинський Іван, Борислав. 329 1—3

СТАНЦІЯ для панночок або учеників при інтелігентній родині з добрим віктом. Піскова 2/II. 328 1—2

ПОШУКУЮ совісної учительки, котра зобовязалася би зробити через рік з ученицею дві кляси (6 і 7 вселюдну). Винагорода після умови. Адреса: Анна Процьова в Верхомлі великій, п. Пивничка. 333 1—2

ВДОВА глядає місця заряду дому, розуміється дуже добре на кухні і має скромні вимоги. Зголошення листовні: Львів, вул. Кордецького ч. 46. Анна Гедян. 332 1—1

ДВОХ учеників (-ць) найде в гідне приміщення, опіку й евентуально поміч в науці при урядничій родині. Баландюк Вишневецьких ч. 10. 334 1—1

АБСОЛЬВЕНТ учительського семинара пошукує лекції на провінції. Зголошення: Уряд парохіяльний Шоломия, п. Старесело. 330 1—1

ПРОДАМ авто та реальність о вільних 8 убікаціях або прийму ґімназійних учеників на мешкання з харчем. Зголошення: Янівська 53, або Сикстуська 31. Кармазин. 342 1—1

АБСОЛЬВЕНТ університету, спосібний, рутинований інструктор глядає лекції на селі. За успіх ручить. Поважні рекомендації. Зголошення: Повітовий Союз Кооператив в Мельниці, для „Абсольвента". 344 1—2

ПРИЙМУ на помещкання з харчем ґімназійних учеників. Анна Качмарська, Вишневецьких 2/II. (бічна Листопада).

МІД бжільний, свіжий, кураційний, подільський, ручений, в пушках, по ціні за 5 кг. 16 зол., за 10 кг. 31 зол. за готівку при замовленню 50 сот. дешевше, висилає на бажання: Ячинський і С-ка, Городище п. Козлів, Тернопільщина. 341 1—4

ПОШУКУЄТЬСЯ ІНТЕЛІГЕНТІВ ІНКАСЕНТІВ по більших містах Українських Західних Земель, щоб занялися зібранням адрес і вписів виключно українських фірм до промислово-торговельного календаря. При зголошенню заподати рекомендацію якогось товариства. Письма слати на адресу: Самоверський Петро, Станиславів, вул. Вовчинецька ч. 80. 340 1—3

ПОШУКУЮ рутинованого практиканта до сніданково-реставраційного підприємства, ознайомленого з буфетом, що володіє українською й польською мовою. Зголошення листовно до Корнеля Лаґодинського в Тлустім ад Чортків. 339

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Загальні Збори

Кружка Рідної Школи УПТ. в Стрию відбудуться в Стрию дня 5. вересня в год. 5-ій пополудні в салі Сокола (Нар. Дім) з таким денним порядком: 1) Звіт з діяльности Управи за послідний рік адміністраційний, 2) Звіт касовий, 3) Повідомлення Зборів про зміну статута Товариства і зміст, 4) Вибір Старшини, вибір контрольної комісії і відпоручників на загальний зїзд, 5) Ухвалення напряму діяльности, 6) Внесення і запити членів.

В браку достаточного комплету відбудуться того самого дня з тим самим порядком денним і в тімже місци Збори в год. 6. при якому небудь числі членів.

Старшина Кружка Рідної Школи УПТ. в Стрию, дня 21. серпня 1926.

СПРОСТУВАННЯ

В рубриці дописи в „Ділі" з дня 17-го серпня 1926 ч. 181/26 закинено управі Кружка УПТ. в Стрию брак енерґії, фельвебелівські примхи і нерозуміння, що Рідна Школа не є підприємством приватних одиниць а в кінці віддалення учительки-Українки і заступлення її Полькою.

Управа тут. Кружка стверджує, що всякі зарядження в школах виконуються не після особистих починань деяких одиниць, а на основі рішення виділу Кружка. Те само мало місце і зі справою звільнення п. М., учительки при тут. школі вправ. Управа Кружка звільнила її наслідком самовільного покинення службових обовязків і внесеної нею резиґнації на письмі. Становисько тут. Кружка в тій справі на рекурс інтересованої Головний Виділ УПТ. у Львові по переведенім слідстві потвердив. Зауважити при тім належить, що п. М. кваліфікації не має, та що по її уступленню розписано конкурс і для браку кваліфікованої сили української народности на жадання кураторії і під ригором відобрання права прилюдности тут. Кружок за згодою Головного Виділу мусів приняти учительку кваліфіковану Польку до навчання руханки.

Инших замітів тут. Управа не опроверджує, бо не уважає їх конкретними фактами, а одиноко абстрактними поняттями, які кождий субєктивно ріжно понимати може.

Виділ Кружка Рідної Школи в Стрию.

За редакцію відповідає Василь Мудрий   Видає Видавнича Спілка „Діло".   З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

вигляди побити дотеперішнього президента Куліджа. Сам він займає компромісове становище між відламами демократичної партії і є однаково симпатичний як для „мокрих", так і для „сухих", бо не пє, але є противником заборони продажі й уживання алькоголю.

Каменєва далі усувають з усіх становищ, які займав. Усунувши Каменєва зі становища народнього комісаря внутрішньої та закордонної торговлі СРСР, усунули його тепер також зі становища члена Союза Праці та Оборони (СПО), по російськи СТО (Совет Труда и Обороны).

Свята Франка.

Криворівня.

В останніх роках сво-ого життя перебував Іван Франко в літніх сезонах у Криворівні, де серед чудової гірської природи його втомлена душа находила затишну пристань. Та й тут не спочив його творчий дух і під диктандом приходили на світ в гуцульській хаті перлини української літератури. В цьогорічному сезоні завязався за ініціятивою д-ра Новодворського і дир. Герасимовича Ів. комітет для урочистого відсвяткування 10 літніх роковин смерти І. Франка та збереження памяти про місця, де перебував і творив геній українського народу. В неділю 8-го серпня 19.6 р. залягла маса Гуцулів береги Чорного Черемоша під скалою, яку названо ім. Ів. Франка. Велике число селян прибуло з далеких доокличних сіл, даючи тим доказ любови для великого поета.

Свято почалося в год. 13-ій сигналом трембіт та відкриттям памятної таблиці з написю „Іванові Франкові — Гуцульщина". Відкриття таблиці попередила промова д-ра Новодворського. Відтак промовляв о. Волянський. Друга частина свята відбулася під явором ім. Івана Франка біля хати Василя Якибюка, в якого І. Франко мешкав. Під явором (де колись залюбки пересиджував поет), прибраним портретом Франка та синьо-жовтими лентами, привитав В. Якибюк прибувших учасників свята й оповів коротко про перебування Франка в Криворівні. Відтак промовляли д-р Гардецький, п. М. Гапчук з Жабя і П. Шекерик-Доників. На дальшу програму склалися привіти від культурних установ, декламації пп. О. Цегельської, О. Манчука з Жабя, Бойчука, О. Віндиківної та Жекалюка з Красноїлі. Між тим співав народні пісні діточий хор з Красноїлі під проводом п. Вергунової. На закінчення затрембітали знова тужливо трембіти а у відповідь їм залунали відгомоном гори, віддаючи честь Великому Каменяреві. У піднесенім настрої розходився нарід, несучи в своїх серцях у всі сторони рідних гір величні кличі незабутнього поета. Свято, хоча без високопарної програми, відбулося з повною повагою, в чім зазначилося зрозуміння того моменту у присутніх. На жаль, різнобарвна маса Гуцулів рідко де була перетичана міськими сурдутами. Передовсім вражала відсутність і недостача заінтересування ювилейним святом місцевої інтелігенції, яка не знати, чи така вже дуже перелякана, чи може так здорово поснула. Та це не дивниця, коли одинокою лектурою місцевих українських інтелігентів є „Слово Польське"! Поручається українському громадянству більше інтересуватись памятними місцями наших гір, де серед чарівної природи творив не тільки І. Франко, але й инші наші визначні письменники. Так прим. у маловідомій Криворівні написав М. Коцюбинський свої „Тіни забутих предків", тут перебував нераз проф. Грушевський Мих., Гнатюк Вол., Хоткевич Гнат і ин. Чи можна лишити в забутті такі дорогі м'сця кожному Українцеві?

Учасник.

НОВИНКИ.

— **Українська делеґація на конґресі нац. ґруп.** В неділю 22. серпня виїхала на конґрес „орґанізованих національних ґруп в европейських державах" українська делеґація в складі голови УНДОбєднання д-ра Дмитра Левицького та заст. голови тогож Обєднання сен. Черкавського і д-ра Олександра Марітчака. Українська делеґація не буде брати активної участи в конґресі з принціпових причин; правдоподібно обмежиться вона зложенням принціпової заяви, а зрештою обсервуватиме хід нарад, та старатиметься ввійти в ближчий контакт з представниками поневолених народів і нац. меншостей. Таке саме становище, як нас інформують, займатиме й білоруська делеґація.

— **„Супліка".** Перед кількома днями помістили ми текст „супліки", що її вислав до хлібоїдського штабу в Станиславові п. Іван Самотовка. В звязку з тим одержали ми таке лапідарне письмо: „Ворохта, дня 19. VIII. 1926. До Хвальної Редакції час. „Діло" у Львові. Заявляю отсим, що „супліки" до „хлібоїдів", видрукованої в ч. 180 „Діла" я не писав і до них не висилав. З пошаною Іван Самотовка, управитель школи в Середнім, калуського повіту. Прошу цю заяву помістити в найблищому числі „Діла". — Сповнюємо бажання п. Самотовки і містимо його заяву, зазначуючи, що „супліку" до хлібоїдів він писав і до них посилав. Хитрий п. Самотовка був певний, що ми маємо тільки відпис його „супліки", а тим самим легко буде все заперечити. Тимчасом ми маємо оригінал. Характер письма, підпис, навіть рід паперу „супліки" до подробиць згоджується з оригіналом заперечення. Ласкавий добродію Самотовка, колиб ми не мали були оригіналу, то не надрукувалиб були Вашої чесної „супліки"; Ваше заперечення ще краще і наглядніше свідчить про Ваш характер, як Ваша „супліка". А прецінь Ви учитель, якому повірено впоювання правди і виробллювання характеру серед тих найменших.

— **З українського промислу в Америці.** Найновіше українське підприємство, яке тепер появилося в Злуч. Державах, це фабрика виробу українських звійок (рольок) на піяніна під назвою „СУРМА". Головним чинником повстання цього підприємства є Січовий Базар у Ню Йорку. Його найновіше видання — це „Вечерниці" Нішинського для тих Українців в Америці, котрі мають піяніна. Січовий Базар видав до „Вечерниць" осібне лібретто, в котрім крім усіх пісень, що находяться у „Вечерницях", є й пояснення, спеціяльно написане Г. Прохоровичем, учителем української школи в Ню Йорку. Вступні уваги про автора „Вечерниць" Нішинського написав д-р Л. Цегельський. Нагляд над музикою до українських звійок веде проф. Мих. Гайворонський.

— **Відзначення української ґрупи в Америці.** В українській церкві в місцевости Бейон, Н. Дж. відбулося врочисте вручення американського прапора місцевим Українцям за те, що підчас паради всіх іміґрантських ґруп, яка відбулася в городжанське свято дня 4. липня, виставили найкращу ґрупу. Прапор доручило Бейонське Півторастолітнє Товариство, яке цей прапор фундувало. Урочисте доручення складалося з промов міських урядників та місцевих громадян. Місцеві американські ґазети принесли дня 26. липня більші згадки про це свято та подали фотоґрафії свята. Наш нарід і перкву називано в цих згадках не Рутенцями, але Українцями, під яким іменем наші земляки виступали. („Свобода").

— **Дрібні вістки з Радянської України.** В Одесі заснували Українське Наукове Товариство. При товаристві буде історична, фільольоґічна та більоґічна секція. — З одеської пристані виплив на пароплаві „Евгенія Комбаніс" перший транспорт збіжа з цьогорічного врожаю в скількости 5.000 тон. Збіжа попало до Англії. — Управа Політосвіти розіслала по округах безплатно 6.000 примірників жидівського букваря, 1000 примірників німецького, 2000 польських, 2000 татарських, 300 молдаванських. Друкуються ще й болгарські букварі.

— **Ucrainica.** В ч. 1674 з 18. серпня ц. р. сербський щоденник „Време" ум'стив довгу статтю із Подебрад під заголовком: „В місті, де мирно будується українська культура і на полі, де залізом і кровю будувалась велика Німеччина". Майже половина цеї статті присвячена обєктивному переглядові українських культурних установ у Подебрадах та висовує мету цих установ щодо майбутнього життя України. Треба бути вдячним авторові статті д-ру А. Єлячічові, що він спромігся на таку рідку у Сербів інформацію про українське культурне життя в Подебрадах.

В. А.

— **Розкол православної церкви на еміґрації.** Берлінський „Руль" приносить сензаційну вістку про те, що цареславно-православна церква на еміґрації „розколюється". Митрополит Евлогій, що є самозванчим головою російського православія на еміґрації, прислав берлінському епископові Тихонові таку телеґраму: З уваги на Ваші виступи проти мене, Вашого законного Архієрея, звільняю Вас тимчасово від виконування обовязків вікар'я, благочинного (декана) і настоятеля. У виконання тих обовязків доручаю вступити протоєреєві Прозорову. Митрополит Евлогій. — Ось так і почався еміґрантський церковний роскол.

— **Південно-славянська енциклопедія** зачала виходити в Заґребі під редакцією професорів Ст. Станоєвіча, А. Поліча й М. Решетара й накладом фірми „Bibliografski Zavod" (вул. Ґундуліча, 29). „Narodna Enciklopedij " обійматиме коло 70 великих аркушів дрібного друку, в два стовпці, й помістить матеріял приблизно 120 фахових співробітників. Найбільше місця в енциклопедії буде присвячено гуманістичним наукам (історія, політика, література, мистецтво, етноґрафія), бо аж 1000 стовпців, а після цього природознавству (з ґеоґрафією й топоґрафією), на яке призначено кругло 600 стовпців. На инші ґрупи знання припаде далеко менше місця, між иншим на економію 300 стовпців, адміністрацію й військовість 60 стовпців, на комунікацію 30 стовп. і на товариства 30 стовпців. Досі появилося вже 10 чисел, які критика приняла дуже прихильно.

— **Крадіж на почті в Заболотові.** Повідомляють нас з Коломиї, що в почт. уряді в Заболотові стверджено недавно крадіж грошевого листу з деклярованою вартістю 300 швайц. франків. У тому листі було одначе фактично 800 долярів, до чого запізно адресат признався. Меншу вартість подав він з розмислом, щоб заплатити меншу почтову оплату. Лист зник з почт. каси в ночі. На слідство приїхав делеґат дирекції почт і телеграфів зі Львова. Слід зазначити, що в Заболотові такі злодійства мали вже місце частіше

— **Ножівники гуляють.** До поліційних арештів віддано Генрика Гемерле, зам. при вул. Підзаче 11, за те, що напав на мешкання робітника Івана Гладкого (Мартина 21) і пробив там ножем Ядвигу Цецун, яку тяжко ранив. До тих самих поліц. арештів відставлено Едварда Щигельського за пробиття ножем шлюсаря Петра Владика, зам. при вул. Лішинського 5.

дійно, по жидівськи брудного, темного містечка (nom na odios ...), де засоби умового і загально-культурного життя й розвитку небагато вищі нулі. Що з набутим у такім центрі умовим багажем ми записалися „на право" у Львові, та „студіювали" те право з заялозених „скриптів" у нашому таки рідному містечку, без бібліотек, без інтелектуальної атмосфери, без просвітку. Що ми виздавали, скачучи на коротко до Львова, наші іспити (або, як кажуть наші полуграмотні „доктори: іспита") та що ми не могли скористати навіть із тих — Бог один знає, яких скромних! — культурних засобів, які має Львів; що так молодість наша минулася і що ми пішли в „конципієнти", людьми „готовими", заробляти на пісний насущний. Що ми адвокатами так ставали — з тим худим і бідолашним духовим майном, і що з такою духовою формацією ми ставали на чоло свого народу, за Австрії, за України, за Польщі. З якими політичними виднокругами! З яким духовим знаряддям!

Були і є виїмки — скажете? Нехай і так. І нехай ніхто не шукає в сих увагах притиків і натяків до імен і осіб. Винуваті — бо в не самих тільки кавочних „незалежних обставинах" є вина, а таки в нас конкретних людях! — винуваті, повторюємо, ми всі. „Mówię, bom smu ny i sam pełen winy", казав Словацький. Провідники наші мусять освідомити собі, що кольосальний процент нашої інтеліґенції, нетільки адвокатської, при всіх своїх самохвальних титулах д-р-ів і „проф-ів" — в дійсности люде малоосвічені — щоб не сказати: темні. І що такий стан річей не може не відбитися на положенні цілої нашої нації в нормальних часах, а ще яскравіше і немилосерніше в днях національної проби і міри.

На це здорова нація мусить знайти раду.

VI.

Позвольте, що закінчимо анекдотом ці терпкі уваги? На жаль, це не анекдот, а таки правдивий випадок. Ось він:

Перед одним із наших чільних адвокатів молодий конципієнт говорив раз про одного з наших письменників:

— То людина мабуть найбільше начитана з усіх наших істориків.

— Овва, відрубав у туж мить ображений чомусь наш меценат — він прочитав сто заголовків книжок, і що з того!

Чи дивно, що в такій атмосфері погорди до умової праці або просто до лектури, витворюваній старшими, немає місця для заохоти молодших до духових занять? Суспільна психольоґія так уже сформована, що вперше треба вміти цінити гріш, аби можна заробляти богацтва, та що перше треба вміти цінити духові вартости і зусилля — бо тільки в прихильній атмосфері заохоти і цінування кільчиться і виплощується ніжна ростина інтелектуальної культури. Поза тим є тільки темрява.

обвинувачених, як низькі „наклепи“ проти сальонової поліції. А за плечима цих рафінованих інквізиторів виринала могутня постать державного прокуратора, який з патосом твердив, що польська поліція не бє, що вона є культурна, чемна, освічена, що несе почесну й вельми відповідальну службу у незвичайно важких часах, що вже це одно мусить спонукати кожного вдарити чолом перед цими янголами у людській подобі.

Чи треба пригадувати щирі, безпосередні слова Стефанова, селянина з Дашави, який перед львівським судом подрібно описував довершувані на ньому тортури, чи треба пригадувати обурення прокуратора Гіртлера з приводу зізнань другого селянина-свідка, який без огляду на наслідки мав відвагу ті тортури підтвердити під присягою і за це діждався списання окремого протоколу і слідства?

оявляється прекрасна, глибоко продумана, з закріваленого серця ґеніяльного Ст. Жеромського вирвана повість, не повість, але епопея сучасної Польщі „Przedwiośnie“ в малюнком кайданівських знущань. Здавалося, що великий патріот письменник, який в днях неволі страждав терпіннями своєї батьківщини, який в уяві малював собі її в авреолі правди і справедливости, —збудить совість польського громадянства, здре огидний наріст шовінізму, здавалося, що своїм могутнім словом заставить кращих синів своєї батьківщини перевести санацію тих страшних відносин.

І щож? Зірвався ураган, пронеслася fata morgana в польській пресі, але проти Жеромського, а за Кайданом. Вдумайтеся лише в ці дві постаті: Жеромський і Кайдан! І скапітулював Жеромський. В другому виданні свойого „Przedwiośnia“ зник Кайдан на радість і втіху польських „патріотів“.

Чомуж так сталося? Бо польський поліцай — спеціяльно на „кресах“ — репрезентує державу, персоніфікує її авторітет. А щоби той авторітет вдержати на відповідній висоті, треба запрягти всі чинники до... брехні.

Французькі інтелектуалісти підносили грімкий протест проти поліційних прийомів і тюремницьких метод (в роді масакри полк. Мельника і тов., застріления в луцькій тюрмі селянина Чвалинського і т. ин.), але даремне. Їздила соймова комісія, оглядала поліційні катівні і тюрми, найшла в бюрі Кайдана навіть деякі технічно-електричні уліпшення, але скінчилося на тому, що „народова“ більшість комісії не допустила до сконкретизування її помічень.

І тому, не вважаючи на травневий переворот і уряд „моральної санації“, в поліційній тюрмі у Львові закатовано людину. І знову та сама метода. Арештовано ключників — так, немов би вони були короною, а не останнім щаблем, у відповідальній поліційній драбині. Хіба важився би ключник на катування, як би він знав, що це не є складовою частиною поліцейської системи?

Партійна опозиція на Україні.

З К. П. (б) У. усувають членів опозиції.

Харківські „Вісти“ з 17. серпня приносять постанову Центральної Контрольної Комісії Комуністичної Партії більшовиків України про виключення з партії Олексія Лохмачова й Ефіма Коваленка та про висловлення догани Григорієві Пушкові і Леонідові Степанову за фракційну роботу в партії.

Всі названі члени партії розвивали свою акцію в Дніпропетровську між тамошніми партійними робітниками.

Лохмачов, син робітника, тепер управитель Всеукраїнської контори Метальосиндикату, член КП(б)У від 1920 р. провадив фракційну роботу в часі своїх поїздок до Дніпропетровська і поширював там листи й копії з таємних партійних документів, що мали за завдання знищити єдність партії, та підірвати довіря до теперішнього партійного проводу. За те його з партії виключили. Само собою зрозуміле, що втратив він і свою відповідальну посаду управителя Метальосиндикату.

Коваленко, робітник і управитель виробничого відділу Харчотресту, член КП(б)У від 1917 р. вів теж на фракційну роботу, передруковував при допомозі безпартійної машиністки фракційні агітаційні матеріяли, а при доходженнях давав контрольним органам хибні інформації. За те його з партії виключили.

Пєтушков, робітник, заступник управителя Пайторгу, член КП(б)У від 1917 р. знав про фракційну роботу Лохмачова, але не повідомив про неї керуючих органів партії, діставав від Л. навіть фракційні документи, висилані на його руки з Харкова, але їх не доручав партії, не робив з них ужитку, а вертав назад Лохмачову. За те дістав сувору нагану.

Степанів, робітник, занятий у фабриці, член партії від 1907 р. вів фракційну роботу, поширював таємні документи і відозви, їздив до Москви і Харкова в фракційних справах і накінець зорганізував для опозиції прихильників силкуючися влаштовувати навіть таємні зібрання. Степанів мав поширювати також провокаційні відомости про арештування в Москві Лашевича й переселення з Ленінграду 7.000 членів партії до инших далеких міст. За ту „розкладову“ роботу, як каже постанова контр. комісії, належалоб його виключити з партії. Одначе з огляду на його старий партійний стаж, висловлено йому сувору догану зі загрозою виключення на випадок дальшого ведення розкладової роботи.

Ось так відбувається поволи чистка партії від опозиційного елементу і на Україні. В кожному випадку контрольні органи партії переводять дуже докладне слідство і на його основі встановляють кару. Виходить, що пануюча партійна більшість і на Україні почуває на стільки сили, що не вагається усувати з партії кожного опозиціоніста, не зважаючи навіть на найбільші його заслуги для партії. Повищі постанови про виключення з партії та про „сувору кару“ подаємо для зразку.

По широкому світі

СРСР. і Злучені Держави. З Вашінгтону повідомляють, що більшовики підняли нові заходи в напрямі визнання СРСР, урядом Злучених Держав.

Масарик буде кандидувати. В найближчому році відбудуться вибори на президента Чехословаччини. Чеська преса повідомляє, що през. Масарик кандидуватиме знову. Неприхильне становище до його кандидатури займає новоутворена консервативно-аграрна партія в чеськім соймі, яка бажає на випадок вибору Масарика обмежити управнення президента републики або шляхом ревізії конституції, або на основі обовязуючої політичної практики.

Кандидатом на президента Злуч. Держав називають бувшого сенатора А. Померена зі стейту Огайо. Він кандидуватиме з доручення демократичної партії і ма[...]

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Адвокат.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, у серпні 1926.

I.

Генрик Робер (Henri Robert) — нині безперечно найвизначніший адвокат у такій багатій адвокатськими талантами країні, як Франція. Французька Академія приняла його тому три роки в число своїх 40 „безсмертних“, і то не з титулу його літературних робіт, а як найповажнішого представника адвокатського стану. Того стану, який грає тоту велику політичну ролю в републиканських і демократичних краях... Але й не за „політику“ увійшов Робер в Академію: послом ані сенатором він не був і не хоче бути. Він передовсім адвокат, а навіть коли він друкує том за томом свої цікаві огляди „Великих Процесів в Історії“, то він робить це не як учений-історик у строгому розумінні слова, а як правник-оборонець чи обвинитель.

Бо, мимоходом кажучи, Французька Академія, то не — як думає чимало неосвідомлених за границею і — навіть у Франції — збір самих тільки письменників. Ні, то збір усього, що в якійнебудь області національного життя вибивається на чільне місце: в політиці й стратегії, в мистецтві й науці, — в адвокатурі нарешті.

Робер — не тільки першорядний правник і славний оборонець. Він загально шанований як ввічлива й добра людина і як муж високої духової культури, „загальних ідей“ (як кажуть у Франції), при своїм високім віці — молодечо цікавий до всього, чим жиє і в чому виявляється французька умова діяльність.

Його книжка п. з. „Адвокат“ появилася в тій самій серії видань, у якій появилася книжка Юлія Камбона про „Дипльомата“ і книга Барту про „Політика“, з якої свого часу переказав був читачам „Діла“ цікаві виривки п. Ілько Борщак. Чи дивно, що не занедбав прочитати книжки про „Адвоката“ наш брат Галичанин, котрий походить із тої країни, де адвокати грають таку важну ролю в громадянстві, і котрий сам свого часу, правда: дуже легонько, лизнув був дещо з адвокатського заняття?...

II.

Одначе, що саме вибрати для нашої публики з дуже звязко написаної книжки французького адвоката? Вона така ощадна в словах, що переповідати зміст її ще коротше — було би рівнозначне з випиранням його з його смаку: неприємно таке робити, а читачеві воно мало приємно читати. Замісць стрибати по всіх сторінках книжки і визбирувати відти одно-друге зерно, волимо обмежитися на тих сторінках, де Робер говорить про інтелігентний ценз адвоката.

Слово є за нашим автором:

Не покладаймося — остерігає він адвокатів і клієнтів — на легку вимовність, якої не попередили поважні студії і якої безупинна праця не піддержує і заєдно не відживлює.

Вона зможе дати перші блискучі успіхи, великі обіцянки — про око.

„Одначе не зайде далеко адвокат, який покладеться єдино тільки на свою легку вимовність і на перші свої успіхи. Коли він занедбає працювати над своєю не тільки правничою, а й загальною культурою, писати, щоби формувати свій стиль, збогачувати свою память і безупинно збільшати свої духові засоби обсервацією, роздумуванням, інтеліґентною розмовою і передовсім лектурою, — то він швидко буде засуджений на повторювання, на банальности, а незабаром на умову яловість“.

Чуєте, галицькі адвокати й концип'єнти, мої товариші, — чуєте?

„Імпровізація — каже далі Робер — то не самочинне духове чудесо, як собі дехто думає. То не чудо Мойсея, котрий ударом палиці добув ключ живого джерела із скали.

„В імпровізації джерело трисне тільки тоді, коли промовець заздалегідь, роками цілими успів накопичити в собі таємний скарб висловів, образів, думок, відомостей, з якого він зможе в даній хвилі черпати повними руками. Бо в дійсности імпровізація — результат довгої праці збирання, довгої підготівки, посередної, незримої і невловимої.

„Слухачам здається, що імпровізатор винаходить доцільні аргументи раптом, в міру потреб своєї промови. Він винаходить їх справді, але тільки в етимольоґічнім значінні сього слова, себто він і знаходить або віднаходить там, де він їх був вложив, иноді довго передтим, лектурами, студіями, обсерваціями, накопиченими в підсвідомих верствах памяти.

„Відти вони раптом піднімаються, начеб-то витрискують під зусиллям напруженої волі, під ударами слів, які взаїмно себе прикликують і вяжуться поміж собою.

„Безперечна річ, це дар природи, одначе від нас залежить, чи дар той затратиться або збогатиться, як загибають або розвиваються мязні, мускули.

„В кого дару того немає, той в дуже широкій мірі може добути собі його постепенними вправами: та воно можливе тільки впертою працею над самим собою; мусимо збогачувати і витончувати наш ум, безупинно доставляти йому поживу, бо инакше — він задеревіє, а то й зовсім погасне“.

„Це правди наглядні. Молоді студенти — кінчить Робер, — котрі кермуються на адвокатів, не повинні їх тратити з очей...“

III.

Читаємо таке — і не самі тільки веселі думки перебігають через нашу голову.

Невеселі факти нагадуються нам. Що богато-богато нас, адвокатів і адвокатських кандидатів, у нашій дошками від світа відгородженій країні відбувало свою середню школу в більше ніж убогій обстанові селянської бурси і в приватній або навіть державній гімназії такого відбитого від сонця [...]